

Cikk A Finta-Perről

A "Magyar Hírlap" 1989-ben tudósított az úgynevezett Finta-perről, ahol én koronatanú voltam.

Életem egyik nagyon fontos és egyben elgondolkodtató mozzanata volt az, hogy tanúja voltam Finta Imre perének Torontóban. 1987 körül volt ez az esemény. Finta Imre volt a szegedi gettó parancsnoka, csendőr százados volt, és őt jelölték ki a szegedi téglagyári gyűjtőtábor vezetőjének. Ő bonyolította le a szegedi zsidók gettósítását, majd a szegedi téglagyárba való összegyűjtését. Én akkor láttam őt először, amikor bekerültem a téglagyárba. Akkor, amikor kihirdette, hogy halálbüntetés terhe alatt adjuk le minden vagyontárgyunkat. Egy órát vittem én akkor oda a gyűjtőhelyre, ahol ott állt Finta, és egy nagy ruháskosárba dobálták be az emberek az értékeiket. Én is ide dobtam be az órámat. Ő volt az, aki elkísért a pályaudvarra, ahol bevagoníroztak minket. Finta a szegedi Nemzeti Színház táncos komikusa volt egyébként. Ezután a csendőrség kereteibe

került, ahol századosi rangot ért el, elég hamar. Hét-nyolcezer embert segített rá a halálba vezető útra.

1945 után távollétében elítélte a szegedi népbíróság. Addigra ő már Németországból Kanadába került, és ott kért menedékjogot. Torontóban élt, megbecsült vendéglős lett, vendéglőjébe a torontói magyar emigráció járt, és nagyon megbecsült tagja volt az ottani emigrációs életnek. Egy amerikai forgatócsoport egy dokumentumfilmet készített, és szóba került Fintának a csendőr múltja, amit ő természetesen letagadott. Ezt a filmet óvta meg Finta, rágalmazásért és becsületsértésért beperelte a film készítőit. Ekkor derült ki az, hogy mi rejlik Finta múltjában. Ennek kapcsán amerikai zsidó szervezetek pert indítottak ellene. Ebből lett aztán a torontói Esküdtbíróóság előtt a per. A kanadai Igazságügyi Minisztérium vád alá helyezte, és tárgyalást tűzött ki. A per előkészítésének érdekében a kanadai ügyészség körbejárta a világot, és fölkeresett olyan tanúkat, akik valamilyen módon kapcsolatba kerültek Fintával. Így kerültek Magyarországra is, Izraellel és Romániával egyetemben. Így találtak meg engem is. A kanadai Igazságügyi Minisztérium a magyar Legfőbb Ügyészség közreműködésével kérte fel ezeket az embereket, hogy vállalkozzanak a tanúskodásra. Hármunkkal vagy négyünkkel itt csináltak videofelvételeket Magyarországon, ahol a tanúvallomások egy részét elmondtuk. Azt nem tudom, hogyan bukkantak rám. A kanadai lovas csendőrség és az ügyészség emberei voltak itt, és csinálták meg a felvételt. Hoztak természetesen tolmácsot is. A deportálást kellett elmesélni, de a fő kérdés az volt, hogy mit tapasztaltunk Finta magatartásában. Egyébként már kezdettől nem az volt a vád Finta ellen, hogy hány embert küldött Auschwitzba, hanem a szegedi cselekedetek, a gettósítás, a téglagyári tábor fölépítése, az embertelen körülmények és hasonló. Gondatlanságból elkövetett emberölés, ugyanis a vonatra nem tettek föl például ivóvizet és élelmet. Ő azt állította, hogy nem tudta, hogy megsemmisítő táborokba küldi a szegedi zsidókat. Én elmondtam azt, ami akkor velem történt. Kitűzték a pert, és a kanadai kormány költségén kimentünk. Kint, Torontóban az Esküdtbíróóság előtt is elmondtam.

A tárgyalásra a kanadai Esküdtbíróóság épületében került sor. Finta elegáns úriemberként jelent meg. Minket fölkészítettek rá, hogyan néz ki. Ő meg se szólalt, az ügyvéd képviselte végig. Megnehezítette az egész ügyet az, hogy fél évszázad távlatában, más földrész más országában zajlott a per. Ez volt az első ilyen típusú tárgyalása a kanadai igazságszolgáltatásnak. Erőteljesen megosztotta a kanadai közvéleményt, hiszen ők az egészből csak azt érzékelték, hogy a kanadai adófizetők pénzéből jelentős összegeket költ a kormány egy szegény öregember üldözésére. A tárgyaláson jól láthatóan elkülönültek a tárgyalás résztvevői. A terem jobboldali harmadában gyűltek össze a kanadai magyar jobboldali emigránsok, középen ott volt a baloldali közvélemény, a torontói zsidó szervezetek és a holokauszt túlélői, míg a harmadik harmadban volt a sajtó. Igen nagy sajtónyilvánosságot kapott egyébként maga a per. Fotózni nem lehetett, hanem rajzoltak minket. A "Toronto Star", a legnagyobb torontói újság cikkeit én is megkaptam. Nem csupán a kanadai sajtó, hanem az angol "The Independent" is sokat foglalkozott a témával. Nem beszélve a magyar sajtóról.

Gyakorlatilag Fintának semmi szerepe nem volt a tárgyaláson. Nem volt előzetes letartóztatásban. Kitűnő védőügyvédje volt, aki azt próbálta bizonyítani, hogy a tanúk nem emlékeznek jól a dolgokra, és hazudnak. Az egyik kihallgatottat gyakorlatilag meghazudtolta a védőügyvéd. A tanúkat különböző időpontokra hívták be. Én egy szegedi hölggyel utaztam. A budapesti kanadai nagykövetség intézte az utat. Amikor én kerültem sorra, a kérdések arra vonatkoztak, hogy milyen élményem volt a deportálás során, és hogyan találkoztam Finta Imrével. A kérdések már a

budapesti meghallgatáson is úgy hangzottak el, hogy az ember belezavarodjék a mondanivalóba, és hogy a szavahihetőségét meg lehessen kérdőjelezni. Amikor az első meghazudtoló kérdést fölvettem az ügyvéd, én a bíróhoz fordultam, és megkérdeztem, kötelességem-e eltérni ezt a vehemens stílust. Mire a bíró rendre utasította őt. Volt olyan újság is, amelyik nagyon eredményesnek értékelte az én szereplésem az Esküdtbíróságon. A bíró abszolút nem volt elfogult, és tökéletesen a demokrácia játékszabályai alapján cselekedett.

A probléma a tárgyalás után következett be, amikor is fölmentették Fintát, holott mi azt hittük, hogy nagyon eredményesen képviseltük a vádat. Nem tartották elégségesnek a bizonyítékokat Finta Imre ellen. Jóval később hozták meg az ítéletet. Én már itthon voltam, amikor föl hívtak a "The Independent"-től, hogy mi a véleményem a fölmentő ítéletről. És meg is jelent, hogy a tanúkat sokkolta az ítélet. A torontói Igazságügyi Minisztérium nem is elégedett meg ezzel az ítélettel, és perújrafelvételt kért. Ismét megkerestek, hogy hajlandó lennék-e újra tanúskodni. Persze a perre a mai napig nem került sor, gondolom, mindenki arra játszik, hogy Finta már akkor is nyolcvan év körüli volt [1912-ben született. -- A szerk.], hátha nem éri meg az új tárgyalást. Nem tudok róla, hogy mi történt vele [2003-ban meghalt. -- A szerk.]. Mindenesetre nagy botrányt kavart még a per után is, amikor a rendszerváltás után az első kanadai magyar nagykövet üdvözlétet küldött neki, és meghívta a magyar követségre egy fogadásra, mondván, hogy ő nem tudott erről. Furcsa szituációt teremtett. Én nem beszélhettem Fintával. Megkeresett az egyik jobboldali ember, aki kérte, hogy egy öregemberre való tekintettel bocsássunk meg Fintának, és ő megérti a mi érzéseinket is. Mire én mondtam neki, hogy én már rég megbocsátottam volna, ha éreztem volna Fintán a legkisebb megbánást is, de erről szó sem volt. Finta hidegvérrel ült, és hallgatta a tárgyalást.